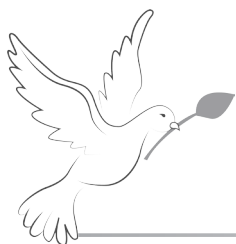

รูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*

Rice Production Development Model for Export of Champasak
Province Lao People's Democratic Republic

¹ อำนวย เหืองวงษา, วิรญา ครองยุดิ และ มาลี ไชยเสนา

Amnouay Heuangvongsa, Wiraya Krongyut and Mali Chaisena

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

¹ Corresponding Author. Email: amnouay.hg59@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สปป.ลาว 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สปป.ลาว และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สปป.ลาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ชาวนาแขวงจำปาสัก สปป.ลาว จำนวน 396 คน ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสร้างรูปแบบ จำนวน 12 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึก การสนทนากลุ่มและแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก อยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สปป.ลาว ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ในกระบวนการผลิต โดยการพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูก การปฏิบัติดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต โดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตข้าวอย่างครบวงจร การทำนาแปลงรวม การผลิตข้าวที่มีราคาสูง การผลิตตามศักยภาพของพื้นที่ การลดต้นทุน การเตือนภัยป้องกัน การจัดทำฐานข้อมูล และการรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าว การสร้างเสริมศักยภาพชาวนา โดยปลูกฝังการพึ่งตนเอง การพัฒนาเครือข่าย การสร้างชาวนารุ่นใหม่ การตั้งกองทุนพัฒนาชาวนา และการตั้งศูนย์เรียนรู้ชาวนา การพัฒนาตลาดส่งออก โดยการพัฒนาตลาดส่งออกข้าวคุณภาพสูง การตั้งหน่วยงานรับผิดชอบ การพัฒนาผลผลิตข้าว การพัฒนาเอกลักษณ์ข้าว การกำหนดตำแหน่งในตลาด การสร้างตราสินค้า การลดอุปสรรคการส่งออก การลดข้อกีดกันทางการค้า และการอำนวยความสะดวกผู้ส่งออก และการวิจัยและพัฒนาข้าว โดยการวิจัยลดความสูญเสียผลผลิต การเพิ่มผลผลิต การผลิตตามศักยภาพพื้นที่ การใช้ประโยชน์จากพันธุกรรม การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว การผลิตเชิงพาณิชย์ การเพิ่มมูลค่า และการจัดตั้งศูนย์วิจัยในชุมชน 3) ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในระดับมาก

คำสำคัญ : ข้าว; การผลิตข้าวเพื่อการส่งออก; แขวงจำปาสัก สปป.ลาว

Abstract

The article aimed 1) to investigate the state of rice production, distribution and promotion of Champasak province 2) to develop the developing model to produce rice for export distribution and promotion of Champasak province and 3) to evaluate the developing model to produce rice for export distribution and promotion of Champasak province. The sample of the study consisted of 396 farmers, 12 experts to consider draft of model and 17 professionals to evaluate model. The tools of research were questionnaires, focus groups and model evaluation. The Collection of data was analyzed by using mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of research were as follows: 1) The state of rice production, distribution and promotion of Champasak province was found at a moderate level. 2) The development model consisted of knowledge in the production process developed by development of knowledge related to seeds, area preparation, planting, treatment, harvesting and postharvest management; production efficiency developed by improvement of production efficiency and seed distribution, integrate production, collaborative farming, high price rice production, production according to the conditions, cost reduction, alarm, creating a database and certification; potential of farmers developed by self-reliance, network development, creating a new generation, setting up a farmer development fund and learning center; exports developed by development of high quality rice export market, establishment of responsible department, rice product development, rice Identity development, position determination in the market, Branding, reducing export barriers, reducing trade barriers and facilitating exporters; and research and development on product loss reduction, productivity, genetic utilization, prevention and elimination of pests, commercial production, value addition and establishment of a research center in the community. 3) The model assessed by experts as well as the result to be the highest level of suitability and higher level of possibility.

Keywords: Rice; Rice Production for Export; Champasak Province; Laos PDR

บทนำ

ประเทศลาวตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ประมาณ 236,800 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรประมาณ 6,800,000 คน และประชากรร้อยละของประเทศ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (Prochaska and others, 2011) ประเทศลาวมีพื้นที่การเกษตรประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 40 แบ่งออกได้เป็น 3 ภูมิภาคคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ซึ่งในแต่ละภูมิภาคก็มีสภาพพื้นที่และสภาพอากาศต่างกันออกไป เช่น ภาคเหนือมีลักษณะพื้นที่เต็มไปด้วยภูเขาและมีอากาศค่อนข้างหนาวจึงเหมาะกับการปลูกพืชระยะสั้น ภาคกลางมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และมีสภาพภูมิอากาศกึ่งร้อนกึ่งหนาวจึงเหมาะกับการทำนาและทำสวน ส่วนภาคใต้มีลักษณะพื้นที่ค่อนข้างราบ และมีสภาพภูมิอากาศค่อนข้างร้อนชื้นจึงเหมาะกับการทำนา ปลูกกาแฟและยางพารา อย่างไรก็ตามการเกษตรของลาวส่วนใหญ่เป็นการเกษตรแบบผสมผสานระหว่างการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่มีการปลูกข้าวเป็นหลัก (Seanthaweek, 2018)

นับตั้งแต่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้มีการเปิดประเทศในปี 1986 ทำให้ประเทศได้มีการติดต่อการค้าในระดับสากลเพิ่มมากขึ้น สปป.ลาวได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization – WTO) สมาชิกลีอาเซียน (ASEAN) และร่วมลงนามสัญญาเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area - AFTA) ในปี 1997 รวมทั้งได้มีการทำข้อตกลงพิเศษทางการค้า Generalize System of Preference หรือ GSP ร่วมกับกลุ่มสหภาพยุโรป ข้อตกลง Normal Trade Relation Status หรือ NTR ร่วมกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งการเข้าร่วมการค้าเสรีดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้สปป.ลาวได้ส่งออกสินค้าของตนเองไปยังประเทศคู่ค้าต่างๆ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่มีข้าวเป็นผลผลิตหลัก (Daoheuang, 2015)

พืชที่เกษตรกรลาวนิยมปลูกมากที่สุดและเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือข้าว ที่มีพื้นที่เพาะปลูกถึงร้อยละ 70 ของพื้นที่การเกษตรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นพื้นที่ประมาณ 6 ล้านไร่ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวเหนียวถึงร้อยละ 90 และมีพื้นที่ปลูกข้าวเจ้าร้อยละ 10 มีผลผลิตรวมทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียวประมาณ 3 ล้านตัน และส่วนใหญ่ชาวนาประมาณร้อยละ 50 จะนิยมขายข้าวตรงให้กับโรงสี และขายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นประมาณร้อยละ 30 (Posttoday, 2017) ข้าวจึงเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่สร้างรายได้ให้ชาวนาสูงถึงร้อยละ 70 ของรายรับทั้งหมดในครัวเรือน และเพื่อให้ชาวนาได้มีรายได้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นรัฐบาลจึงต้องมีการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศ

ในปัจจุบันการส่งออกข้าวของประเทศลาวที่ไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศนั้นยังมีปริมาณที่ต่ำ รัฐบาลสปป.ลาว จึงได้วางแผนเพื่อผลักดันให้มีการผลิตเพื่อการส่งออกให้ได้มากกว่า 4 แสนตัน ภายในปี 2019 ซึ่งการวางแผนผลักดันนี้ทำโดยการขยายพื้นที่ปลูกข้าวทั่วประเทศเพิ่มขึ้นอีก 1 ล้านเฮกตาร์ และเกณฑ์เฉลี่ยทั่วไปนั้นศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศลาวจะอยู่ที่ 4.2 ตันต่อเฮกตาร์ ทำให้ทั่วประเทศจะสามารถผลิตข้าวได้กว่า 4,220,000 ตัน ในปริมาณนี้เป็นการบริโภคข้าวภายในประเทศที่ 2,700,000 ตัน และเก็บไว้ในคลังสำรองเพื่อความมั่นคงทางอาหาร 400,000 แสนตัน ภาคอุตสาหกรรมใช้ในการแปรรูปประมาณ 500,000 – 600,000 แสนตัน ดังนั้นจึงจะทำให้สามารถส่งออกได้ประมาณ 400,000 ตัน (VOA news website, 2018) แต่การจะส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศได้นั้นข้าวจะต้องมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด การผลิตข้าวให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากตลาดข้าวในต่างประเทศมีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพสูงมาก ซึ่งการผลิตให้มีคุณภาพดีนั้นเกี่ยวข้องกับ

กระบวนการผลิต ที่ถ้ามีการปฏิบัติการจัดการถูกต้องและเข้าใจวิถีทางการตลาด ชาวนาทั่วประเทศก็จะมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสูงขึ้น (Agricultural and Forestry Office, 2012) รวมทั้งชาวนาของแขวงจำปาสัก

แขวงจำปาสักมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดประมาณ 115,670 เฮกตาร์ หรือคิดเป็น 717,154 ไร่ โดยเมืองที่มีพื้นที่เหมาะสมแก่การปลูกข้าวและมีการปลูกข้าวเป็นจำนวนมากกว่าเมืองอื่น ได้แก่ เมืองโพนทอง เมืองจำปาสัก และเมืองสุขุมมา แขวงจำปาสัก ซึ่งมีนโยบายการผลิตข้าวให้ได้ 445,350 ตัน/ปี เพื่อการบริโภคให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่มีอัตราการบริโภคเฉลี่ย 631 กิโลกรัม/คน/ปี มา (Agricultural and Forestry Office, 2018) รวมทั้งมีการวางแผนขยายกำลังการผลิตให้มีปริมาณมากขึ้นให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่จะเพิ่มการส่งออกข้าวไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวนาและประเทศ

แต่พบว่าการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกในปัจจุบันมีปัญหา คือ คุณภาพข้าวไม่ตรงตามมาตรฐาน เนื่องจากพันธุ์ข้าวที่ใช้มีความแปรปรวนสูง เมล็ดพันธุ์มีคุณภาพต่ำส่งผลให้ผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาดจึงจำหน่ายได้ราคาต่ำ ความรู้ทางด้านวิชาการของชาวนายังมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การจัดการไม่เป็นไปตามระบบที่ดี ปริมาณผลผลิตต่ำยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศทำให้มีผลผลิตเพื่อการส่งออกมีจำนวนน้อยมาก ตลาดมีความไม่แน่นอนในการรองรับผลผลิตทำให้ได้ราคาต่ำ ส่งผลให้ชาวนาหลายรายโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแทน ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าจ้างแรงงาน มีราคาสูงขึ้นทุกปี ส่งผลให้ชาวนามีต้นทุนการผลิตข้าวสูง (Seanthaweasuk, 2018) รวมทั้งปัญหาที่พันธุ์ข้าวลานั้นไม่มีการปรับปรุงสายพันธุ์ ไม่มีการวิจัยเพิ่มเติมจึงต้องซื้อพันธุ์ข้าวจากประเทศไทย ขาดแรงงานในการทำนาเนื่องจากแรงงานหันไปทำงานรับจ้างในเมืองมากขึ้น และการขาดเงินทุนหมุนเวียนในการทำนาทำให้ชาวนาขายที่นาและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน และพบว่าการทำนาของประเทศลาวมีแนวโน้มลดลงประมาณร้อยละ 10 (Posttoday, 2017) ซึ่งการจะแก้ปัญหเหล่านี้ได้จะต้องมีการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกอย่างถูกวิธี เป็นระบบ ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

จากสภาพปัญหาดังกล่าวและการสำรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และยังไม่ปรากฏว่ามีการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสักอย่างเป็นรูปแบบที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อชาวนาแขวงจำปาสัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านการเกษตรและชาวนา และแขวงอื่นของสปป.ลาว ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับชาวนา การนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นและประเทศ รวมทั้งการเป็นที่ยอมรับในตลาดข้าวประเทศ ที่จะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวชาวนา การได้เปรียบดุลการค้าและการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว

3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.ระยะที่ 1 สภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สปป.ลาว ประชากรคือตัวแทนครัวเรือนชาวนาผู้ปลูกข้าวในอำเภอโพนทอง อำเภอจำปาสัก และอำเภอสุขุมมา แขวงจำปาสัก สปป.ลาว ที่มีการผลิตข้าวอย่างหนาแน่น จำนวน 36,497 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ Krejcie and Morgan และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีทำการสุ่มอย่างง่าย โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอโดยเทียบกับจำนวนประชากร ดังนี้ 1) อำเภอโพนทอง มีจำนวนประชากรชาวนา 16,222 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 176 คน 2) อำเภอจำปาสัก มีจำนวนประชากรชาวนา 10,506 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 114 คน และ 3) อำเภอสุขุมมา มีจำนวนประชากรชาวนา 9,769 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 106 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตัวแทนครัวเรือนชาวนาผู้ปลูกข้าวแขวงจำปาสักทั้งสิ้น จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มเป้าหมายตอบ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปรผลโดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2.ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นระยะของการพัฒนารูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออก จำนวน 12 คน ประกอบด้วย เกษตรอำเภอ พาณิชยอำเภอ นายอำเภอ ตัวแทนผู้ประกอบการแขวงจำปาสัก และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือที่ใช้คือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มโดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และผู้วิจัยบันทึกข้อมูลด้วยอุปกรณ์บันทึกภาพ อุปกรณ์บันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ผลที่ได้ตามกรอบของเนื้อหา

3. ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเป้าหมายคือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออก จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเอกสารรูปแบบและการประเมินไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปรผลโดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

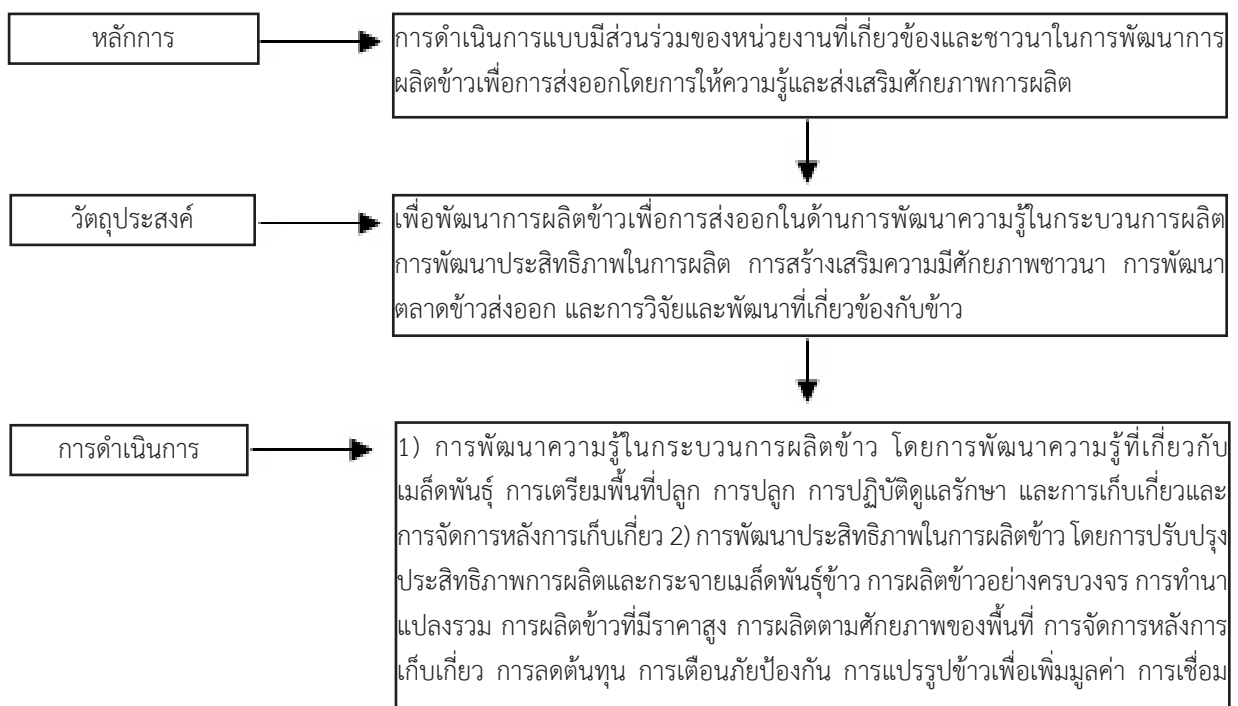
ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

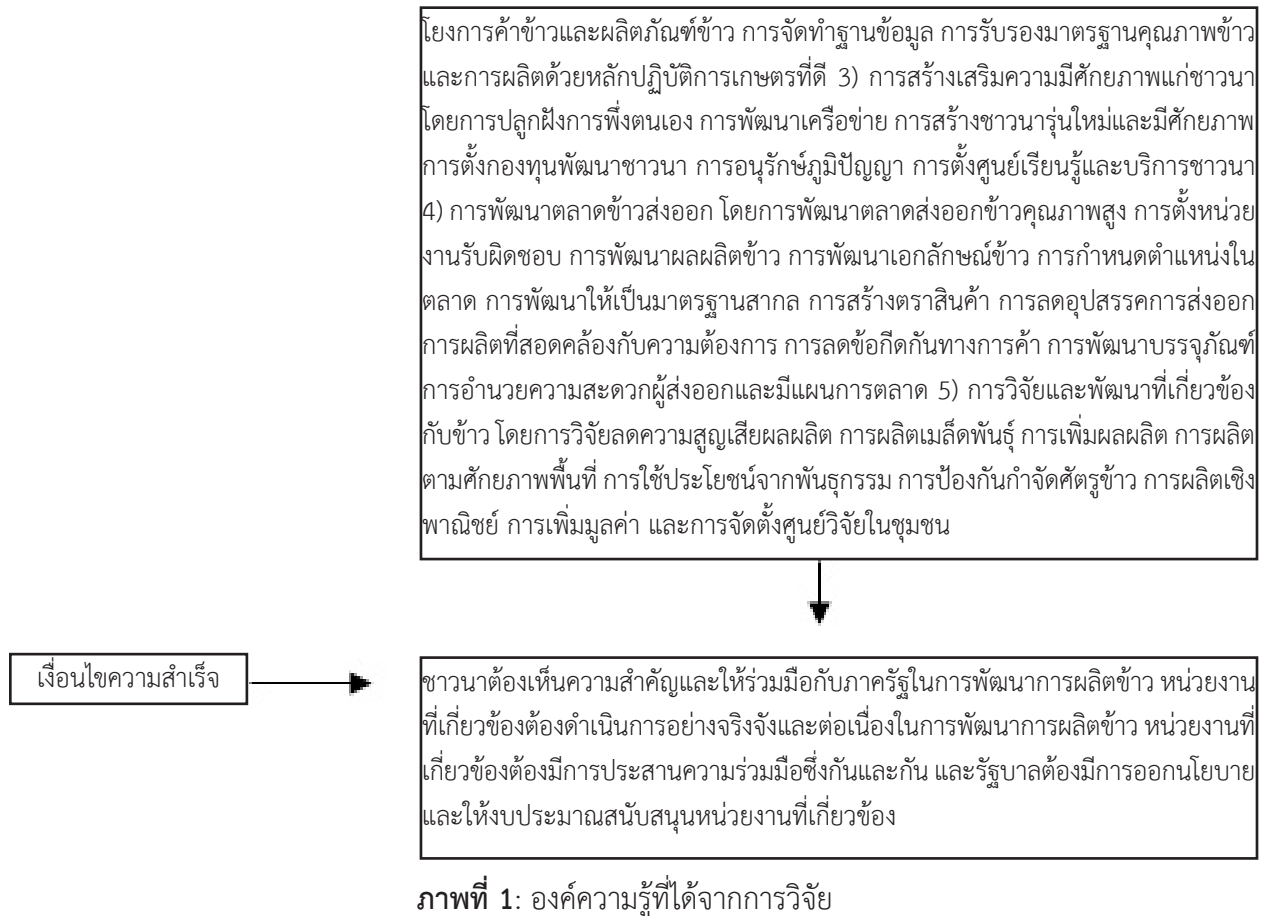
1. วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อยู่ในระดับปานกลาง (= 3.32) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านกระบวนการผลิตข้าว อยู่ในระดับสูงสุด (= 3.36) รองลงมาคือด้านการจำหน่ายผลผลิตข้าว (= 2.79) ตามลำดับ สำหรับด้านการส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายข้าว อยู่ในระดับต่ำสุด (= 3.32) จากนั้นนำผลการวิจัยที่ได้ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปร่างรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบฯ ในระยะที่ 2

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่พัฒนาแล้ว มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ การดำเนินการและเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบคือ การดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชาวนา ในการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกโดยการให้ความรู้และส่งเสริมศักยภาพการผลิต 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาการผลิตข้าวของชาวนาเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในด้านการพัฒนาความรู้ในกระบวนการผลิต การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต การสร้างเสริมความมีศักยภาพชาวนา การพัฒนาตลาดข้าวส่งออก และการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับข้าว 3) การดำเนินการ ประกอบด้วย 3.1) การพัฒนาความรู้ในกระบวนการผลิตข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ การพัฒนาความรู้ในการเตรียมพื้นที่ปลูก การพัฒนาความรู้ด้านการปลูก การพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติดูแลรักษา และการพัฒนาความรู้ในด้านเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 3.2) การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าว การส่งเสริมการผลิตข้าวอย่างครบวงจร การส่งเสริมการทำนาแปลงรวม การส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีราคาสูง การกำหนดเขตการผลิตข้าวตามศักยภาพของพื้นที่ การสนับสนุนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว การส่งเสริมระบบการเตือนภัยป้องกันปัญหาการผลิตข้าว การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า การเชื่อมโยงการค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว การจัดทำฐานข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดข้าว การส่งเสริมระบบการรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าว และการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3.3) การสร้างเสริมความมีศักยภาพแก่ชาวนา มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การปลูกฝังจิตสำนึกให้ชาวนาพึ่งตนเองและพึ่งพากัน การพัฒนาเครือข่ายชาวนาให้เข้มแข็ง การสร้างชาวนาผู้มีความรู้และองค์ความรู้ การสร้างชาวนารุ่นใหม่ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาข้าวและชาวนา การอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาชาวนา การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ข้าวและชาวนา และการจัดตั้งศูนย์บริการชาวนา 3.4) การพัฒนาตลาดข้าวส่งออก มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การพัฒนาตลาดส่งออกข้าวคุณภาพสูง การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบตลาดส่งออกข้าวต่างประเทศ การพัฒนาผลผลิตข้าวเพื่อการส่งออก การพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของข้าวลาว การกำหนดตำแหน่งของข้าวลาวในตลาดต่างประเทศ การพัฒนาข้าวให้เป็นมาตรฐานสากล การสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ข้าวลาว การลดอุปสรรคในการส่งออกข้าว การปรับโครงสร้างการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการ การลดข้อกีดกันทางการค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวเพื่อการส่งออก การอำนวยความสะดวกให้

กับผู้ส่งออกข้าว และการมีแผนการตลาด 3.5) การวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนาเพื่อลดความสูญเสียของผลผลิตข้าว การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามศักยภาพพื้นที่ การวิจัย การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมข้าว การวิจัยและพัฒนาการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว การวิจัยและพัฒนาการผลิตข้าวเชิงพาณิชย์ การวิจัยและพัฒนาการสร้างและเพิ่มมูลค่าข้าว และการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาข้าว และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ขาวนาต้องเห็นความสำคัญและให้ร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาการผลิตข้าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการพัฒนาการผลิตข้าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน และรัฐบาลต้องมีการออกนโยบายและให้งบประมาณสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำองค์ประกอบร่างรูปแบบฯ ที่ได้ไปทำเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิในระยะที่ 3

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า รูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($= 4.68$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($= 3.99$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบแล้วพบว่าหลักการของรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($= 4.72$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($= 4.03$) สำหรับวัตถุประสงค์ของรูปแบบพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($= 4.67$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($= 3.98$) สำหรับการดำเนินการของรูปแบบพบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($= 4.64$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($= 3.95$) และเงื่อนไขความสำเร็จพบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($= 4.70$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($= 4.01$)

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวพบว่าสภาพการผลิต การจำหน่ายและการส่งเสริมข้าวของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากชาวนาส่วนใหญ่ของแขวงจำปาสักมีระดับการศึกษาที่ต่ำจึงยังขาดการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องในกระบวนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต และการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร

2. รูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย

2.1 หลักการ พบว่าหมายถึงการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชาวนาในการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกโดยการให้ความรู้และส่งเสริมศักยภาพการผลิต เนื่องจากการที่จะพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสักได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของของ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชาวนาในการดำเนินการพัฒนาผลิตเพื่อส่งออก และจำเป็นต้องมีการพัฒนาส่งเสริมที่เป็นไปอย่างครอบคลุมสอดคล้องกับบริบทของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานและสร้างควมมีประสิทธิภาพในการผลิตเพื่อการส่งออกที่จะส่งผลถึงการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวนาแขวงจำปาสัก สอดคล้องกับการศึกษาของ Intawong (2017) ที่พบว่าการประสานงานความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมเกษตรกร เป็นหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติในการผลิตของเกษตรกรตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ส่งออก

2.2 วัตถุประสงค์ พบว่าเป็นไปเพื่อเพื่อพัฒนาการผลิตข้าวของชาวนาเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในด้านการพัฒนาความรู้ในกระบวนการผลิต การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต การสร้างเสริมควมมีศักยภาพชาวนา การพัฒนาตลาดข้าวส่งออก และการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับข้าว เนื่องจากสิ่งสำคัญที่สุดในพัฒนาการผลิตข้าวของชาวนาคือการมีความรู้ที่จะนำไปสู่กระบวนการผลิตที่ถูกต้อง จึงต้องให้ความสำคัญกับสิ่งนี้เป็นอันดับแรก ประการต่อมาคือการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้าในกระบวนการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลดต้นทุนการผลิต ควมมีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งต้องอาศัยควมช่วยเหลือในการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐในระดับนโยบายและควมร่วมมือในการปฏิบัติจากชาวนา ประการต่อมาคือการสร้างเสริมควมมีศักยภาพชาวนา สิ่งนี้จะทำให้ชาวนามีควมเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันได้อย่างยั่งยืนกลายเป็นชาวนามีสมรรถนะ อย่างไรก็ตามการดำเนินการในด้านนี้ต้องอาศัยหน่วยงานในภาครัฐเป็นหลักในการชักจูงให้ชาวนามาเข้าร่วมในการปฏิบัติ ประการต่อมาการพัฒนาตลาดข้าวส่งออกที่จะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งผลให้ชาวนาของลาวมีรายได้เพิ่มขึ้น และการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับข้าวจะนำไปสู่นวัตกรรมต่างๆ ที่ส่งผลต่อควมก้าวหน้าในการพัฒนาการผลิตข้าวของชาวนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องมีทั้งเงินทุนและองค์ควมรู้ดังนั้นจึงต้องอาศัยภาครัฐร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเป็นหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Sittisantikun (2015) ที่พบว่าการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าวเกษตรกรตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2.3 การดำเนินการ พบว่า ประกอบด้วยการดำเนินการต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.3.1 การพัฒนาความรู้ในกระบวนการผลิตข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ การพัฒนาความรู้ในการเตรียมพื้นที่ปลูก การพัฒนาความรู้ในด้านการปลูก การพัฒนาความรู้ในด้านการปฏิบัติดูแลรักษา และการพัฒนาความรู้ในด้านเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เนื่องจากควมรู้ที่ถูกต้องเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้กระบวนการผลิตข้าวของชาวนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การพัฒนาควมรู้ที่เกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์ มีความต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช และได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพ ความรู้ในการเตรียมพื้นที่ปลูกเพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ปลูกที่มีความเหมาะสมและมีความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความรู้ในด้านการปลูกเพื่อให้ชาวนาได้รู้ถึงขั้นตอนการปลูกที่ถูกต้องตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ความรู้ในด้านการปฏิบัติดูแลรักษาเพื่อให้ชาวนามีวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องในการดูแลรักษาข้าวในช่วงเวลาแห่งการเพาะปลูกทั้งในเรื่องการจัดการน้ำ การใช้ปุ๋ย การจัดการวัชพืชและการจัดการโรคและแมลงศัตรูข้าว และควมรู้ในด้านเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้รู้ถึงวิธีการจัดการเก็บเกี่ยวที่จะทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพดี ได้ราคาดีและลดการสูญเสีย สอดคล้องกับการศึกษาของ Chanprame (2015) ที่พบว่าการฝึกอบรมให้ควมรู้ด้านการปลูกข้าวที่เน้นไปในการพัฒนาเทคนิคและเทคโนโลยีการปลูก เพื่อให้เกษตรกรมีระดับผลผลิตที่สูงขึ้น และคุณภาพดีขึ้น เป็นส่วน

หนึ่งในแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าวหอมมะลิในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และการศึกษาของ Intawong (2017) ที่พบว่าทำให้ความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง เช่น การวิเคราะห์คุณภาพของดิน และการป้องกันการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติในการผลิตของเกษตรกรตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ส่งออก

2.3.2 การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว การพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าว การส่งเสริมการผลิตข้าวอย่างครบวงจร การส่งเสริมการทำนาแปลงรวม การส่งเสริมการผลิตข้าวที่มีราคาสูง การกำหนดเขตการผลิตข้าวตามศักยภาพของพื้นที่ การสนับสนุนการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าว การส่งเสริมระบบการเตือนภัยป้องกันปัญหาการผลิตข้าว การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า การเชื่อมโยงการค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว การจัดทำฐานข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดข้าว การส่งเสริมระบบการรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าว และการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เนื่องจากการจะได้มาซึ่งผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพดี ส่งออกได้ราคาสูง และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งได้นั้นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตที่มีทั้งการปรับปรุงการผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อให้มีคุณภาพดีและได้ปริมาณตามที่กำหนดไว้ การพัฒนาระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์เพื่อให้ชาวนาได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีอย่างทั่วถึง และทันฤดูกาลเพาะปลูก และการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเพื่อลดการใช้สารเคมีซึ่งจะส่งผลดีต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและตลาดส่งออกที่มีแนวโน้มความต้องการผลผลิตข้าวประเภทนี้มากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Nuntapanich (2015) ที่พบว่าส่งเสริมเกษตรกรให้มีการปรับระบบการผลิตข้าวที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต และการสนับสนุนให้เกษตรกรจัดตั้งกลุ่ม และควรวรวมพื้นที่ (แปลงใหญ่) สำหรับบริหารจัดการการผลิตที่จะทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตและควบคุมคุณภาพการผลิต เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางในการพัฒนาการผลิตข้าวในเขตชลประทานจังหวัดอุดรธานี และการศึกษาของ Mukda (2015) ที่พบว่าส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการทำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้าวอินทรีย์ เป็นหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมเกษตรกรที่ปลูกข้าวอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

2.3.3 การสร้างเสริมความมีศักยภาพแก่ชาวนา มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การปลูกฝังจิตสำนึกให้ชาวนาพึ่งตนเองและพึ่งพากัน การพัฒนาเครือข่ายชาวนาให้เข้มแข็ง การสร้างชาวนาผู้มีความรู้และองค์ความรู้ การสร้างชาวนารุ่นใหม่ การจัดตั้งกองทุนพัฒนาข้าวและชาวนา การอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาชาวนา การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ข้าวและชาวนา และการจัดตั้งศูนย์บริการชาวนา การจัดตั้งกองทุนพัฒนาข้าวและชาวนาเพื่อสนับสนุนความมั่นคงของอาชีพในรูปแบบการประกันรายได้และประกันภัยข้าว การอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาชาวนาเพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับข้าวและชาวนาคงอยู่ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ข้าวและชาวนาเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวสู่ชาวนา และการจัดตั้งศูนย์บริการชาวนาเพื่อบริการชาวนาในด้านต่างๆอย่างครอบคลุมและตอบสนองความต้องการที่แท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ Sangaroon (2014) ที่พบว่าส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาการจัดซื้อปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตข้าว การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เกษตรกรรายอื่น การจัดตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและเป็นที่ปรึกษาให้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการทำอาชีพเกษตร มีศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ภาคเกษตร เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ

เกี่ยวกับภาคเกษตร เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร ตำบลบ้านสาบ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

2.3.4 การพัฒนาตลาดข้าวส่งออก มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การพัฒนาตลาดส่งออกข้าวคุณภาพสูง การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบตลาดส่งออกข้าวต่างประเทศ การพัฒนาผลผลิตข้าวเพื่อการส่งออก การพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของข้าวลาว การกำหนดตำแหน่งของข้าวลาวในตลาดต่างประเทศ การพัฒนาข้าวให้เป็นมาตรฐานสากล การสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ข้าวลาว การลดอุปสรรคในการส่งออกข้าว การปรับโครงสร้างการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการ การลดข้อกีดกันทางการค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวเพื่อการส่งออก การพัฒนาข้าวให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคในต่างประเทศ การสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ข้าวลาวเพื่อให้เป็นที่รู้จักและแสดงถึงจุดยืนอย่างมั่นคงในตลาดต่างประเทศ การลดอุปสรรคในการส่งออกข้าวเพื่อสร้างความสะดวกคล่องตัวให้กับผู้ส่งออก การลดข้อกีดกันทางการค้าเพื่อเพิ่มการส่งออกผลผลิตข้าวให้มีจำนวนมากขึ้น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวเพื่อการส่งออกเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต การอำนวยความสะดวกให้กับผู้ส่งออกข้าวเพื่อให้ผู้ส่งออกสามารถส่งสินค้าได้ทันกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ และการมีแผนการตลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการรองรับการเปลี่ยนแปลงในตลาดต่างประเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของ Puchai (2014) ที่พบว่า การกำหนดมาตรการกำกับดูแล การตรวจสอบคุณภาพและรับรองผลผลิตอินทรีย์ให้มีมาตรฐานเพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจ เป็นหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมการปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อการส่งออกของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ และการศึกษาของ Intawong (2017) ที่พบว่า การปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้ข้าวอินทรีย์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติในการผลิตของเกษตรกรตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ส่งออก

2.3.5 การวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับข้าว มีการดำเนินการที่ประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนาเพื่อลดความสูญเสียของผลผลิตข้าว การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามศักยภาพพื้นที่ การวิจัยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมข้าว การวิจัยและพัฒนาการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว การวิจัยและพัฒนาการผลิตข้าวเชิงพาณิชย์ การวิจัยและพัฒนาการสร้างและเพิ่มมูลค่าข้าว และการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาข้าว เนื่องจากการวิจัยและพัฒนาจะช่วยสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาการผลิตข้าว ให้มีความก้าวหน้าต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการดำเนินการประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การลดความสูญเสียของผลผลิตข้าวเพื่อการได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น การใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อการค้าซึ่งเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต การพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อให้ได้ข้าวที่มีผลผลิตสูงและมีคุณสมบัติต้านทานโรคและแมลง การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวตามศักยภาพพื้นที่เพื่อได้มาซึ่งชุดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมข้าวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เนื่องจากพันธุ์ข้าวดั้งเดิมในท้องถิ่นจะมีคุณสมบัติในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้นๆ การป้องกันกำจัดศัตรูข้าวเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว และไม่ส่งผลเสียกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การผลิตข้าวเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างระบบการผลิตข้าวที่ให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า การสร้างและเพิ่มมูลค่าข้าวเพื่อการตอบสนองทางด้านเศรษฐกิจของชาวนา และการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาข้าวเพื่อให้มีสถานที่ที่ใช้เป็นศูนย์กลางในการเพิ่มประสิทธิภาพการวิจัยที่เกี่ยวกับข้าว สอดคล้องกับการศึกษาของ Sangaroon (2014) ที่พบว่า การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวพันธุ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยประกอบด้วยข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แขวงจำปาสักควรนำรูปแบบการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปใช้ เนื่องจากมีวิธีการดำเนินการที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของแขวง

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าวของแขวงจำปาสัก โดยเฉพาะห้องกรกสิกรรมและป่าไม้ประจำเมืองควรนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการผลิตข้าวเพื่อการส่งออก

1.3 หน่วยงานของรัฐบาล สปป. ลาวในระดับนโยบายควรมีการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกของชาวนาเพิ่มขึ้น เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพเพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตข้าวที่จะส่งผลถึงความมั่นคงทางอาหารของประเทศในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในเรื่องการสร้างเครือข่ายการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกทั้งในระดับภาค ระดับประเทศ หรือในระดับทวิภาคีหรือในระดับพหุภาคีที่สามารถเชื่อมโยงให้เป็นเครือข่ายเดียวกัน

2.2 ควรมีการศึกษาในเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพของชาวนาแขวงจำปาสัก หรือชาวนาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Reference

- Agricultural and Forestry Office. (2012). *Economic and Social Data Monitoring Report 2012*. Phon Thong: Agricultural and Forestry Office.
- . (2018). *Performance report 2018*. Pakse: Agricultural and Forestry Office.
- Chanprame, P. (2015). *Profit Efficiency of Hom Mali Rice Production in Northeastern Thailand*. Thesis Master. Bangkok: Kasetsart University.
- Daoheuang, C. (2015). *Casual Factors Effecting the Adoption of Organic Standards by Rice Organic Farmers in Sangthong District, Vientiane Capital, Lao PDR*. Thesis Master. Chiang Mai: Maejo University.
- Intawong, A. (2017). *Knowledge, Attitudes and Practices of Farmers Following Organic Rice Export Standards in Northern Thailand* (Master's thesis). Chiang Mai University.
- Mukda, K. (2015). *Productivity Improvement for Rice Farming*. Thesis Master. Bangkok: Kasetsart University.
- Nuntapanich, P. (2015). Existing Rice Production and Guideline for Development in Rain fed

- and irrigated area of Uttradit Province. *Khon Kaen Agr Journal*, 43(4), 643-654.
- Posttoday. (2017). *Lao's rice for sale in China*. Retrieved April 2, 2018, from https://www.ditp.go.th/contents_attach/167023/167023.pdf
- Prochaska, K., et al. (2011). *Microfinance in Rural Areas – Access to Finance for the Poor*. German Agency for International Development.
- Punchai, N. (2014). *Cost-benefit Analysis of Organic Rice Plantation Export-promotion Project of Farmers in Chiang Mai Province*. Thesis Master. Chiang Mai University.
- Sangaroon, S. (2014). *Process Management of Khoa Dawk Mali 105 Rice Production in the 2013 Wet Season at Ban Sang Sub-district, Mueang District, Phayao Province*. Thesis Master. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Seanthaweek, S. (2018). *A Study of Knowledge and Attitudes of Farmers about the use of Organic Fertilizer at Paksong District, Champasak Province, LAOs PDR*. Thesis Master. Rajabhat Maha Sarakam University.
- Sittisantikun, K. (2015). Knowledge Management for Determining Alternatives of Rice Cultivation in Drought Area: a Case Study of Farmer at on Tai Sub-District, Sankampang District, Chiang Mai, Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(1), 160-184.
- VOA news website. (2018). *Lao PDR Targets Production of Agricultural Sector by More Than 15.73 Percent*. Retrieved January 21, 2019, from <https://lao.voanews.com/a/lao-agricultural-production-output-to-cover-about>.